

Noviszád áprilisban tizenöt napon át, 13-tól 28-ig a jugoszláv színházi élet központja volt.

Jovan Sztérija Popovics születésének és halálának évfordulója alkalmat adott az egész ország színházi embereinek a találkozóra és színpadi játékok megrendezésére. Úgy a találkozó, mint az ünnepi játékok sikerének titka a rendezmény jugoszláv jellegéből eredt. A színházi emberek találkozásán résztvett valamennyi jugoszláv színház képviselője, köztük színházi életünk valóban kimagasló alakjai is. Az ünnepi játékokban résztvettek Beográdból: a Jugoszláv drámai színház, a Népszínház s a Beográdi drámai színház, továbbá a Szlovén népszínház Ljubljanából, a Makedón népszínház Szkopljéből, a szarajevói Népszínház, a szabadkai Magyar dráma, a zrenyanini Népszínház és noviszádi Szerb népszínház. A tizenkét előadásból hetet Sztérija darabjai foglaltak el (a „Rodoljubci” két előadásban, a „Kir Janja” három, a „Felfuvalkodott” s a „Szkenderbég” egy-egy előadásban ment) öt előadásban viszont Cankar, Nusics, Krlezsa, Ranko Marinkovics és Dobrica Csozics drámái kerültek bemutatásra. Azt az indítványt, hogy a jugoszláv színpadi játékok ünnepeit azzal párhuzamosan a színházi emberek találkozásját évente rendszeresen megtartják, mind a színházi emberek, mind pedig a közönség egyhangú lelkesedéssel elfogadták, — ami újabb sikere a jubiláris évnek, — s így aztán „Sztérija színpada” elnevezéssel a jugoszláv színházi élet rendszeres szemléjének nézünk elébe.

S ha az idei színpadi játékok Sztérija megérdemelt elismerésének jegyében zajlottak le, az elkövetkezendő ünnepi játékok már a mi mai, hazai színházi életünkről adnak majd képet s így előreláthatólag a háborúutáni színpadi irodalom és színházi eredmények nagy szemléjére kerül sor minden esztendőben. A jövőben „Sztérija színpada” a hazai drámai irodalom ápolására ad majd erős ösztönzést s az elért eredmények rögzítésével ezen a téren kifejezésre juttatja a mai színházi életünkbe bevezetett legmagasabb színházi elismerést. Ilymódon sikerült megtalálni a szerencsés és valószínűleg legeredményesebb módot arra, hogy az időszerű témák szélesebb fronton közeledjenek színpadunk felé s minden okunk megvan rá, hogy az eljövendő színpadi játékoktól színházaink korszerűsítése terén jelentős előrehaladást reméljünk.

Az idei rendezmények inkább nagy előkészületnek, főpróbának és a színházi erők mozgósításának tekinthetők arra a nagy eseményre, amelynek 1957-ben kell majd lejátszódnia. Ilyen szemszögön át nézve az elmúlt ünnepi játé-

kokat, megállapíthatjuk, hogy a felvetődött problémák és fogyatékoságok éppúgy, mint az elért sikerek, értékes tanulsággal bírnak az elkövetkezendő ünnepi játékokra.

E kérdések között a legfontosabb: milyen úton-módon jutnak el a színházak ezekre az ünnepi játékokra, hogy olyan előadásokra kerüljön sor, amelyekben általános jugoszláv értékelés szempontjából is jelentőséggel bírnak, miközben a legjobbnak minősített színházak száma nem lehet túl nagy, nehogy az ünnepi játékokat elnyújtott és érdektelen előadás-sorozatok színhelyévé tegye; a megjutalmazás módszere különös tekintettel a színpadi alakításokra, ahol külön kérdést képez a jutalmak száma és osztályozása s az is, hogy elegendő-e csupán a jutalmak számát meghatározni vagy pedig felosztani fő- és epizódszerepekre, férfi és női szerepekre? Felmerül továbbá a kérdés, milyen kritérium alapján minősíthető egy színpadi szöveg korszerűnek? És végül, hogyan kell megoldani egész sereg érzékeny kérdést, amelyeket gyakran nehéz világosan meghatározni a jutalmak kiosztásával kapcsolatban?

A színházi emberek eredményes tanácskozásának megszervezése is sok problémát vet fel. Ezek a tanácskozások téma és szervezeti kérdés tekintetében az ünnepi játékok kiegészítő tartozékát jelenthetik a munka sokrétű és rugalmas formái között, anélkül, hogy időrendben az ünnepi játékokat megelőzzék.

Persze, ezeket a kérdéseket lehet megoldani így is meg úgy is, egy azonban bizonyos: a jugoszláv színházi élet szemléinek egész gépezetét a színházak művészi minőségének irányába kell fordítani, s ami a színházak céljától elválaszthatatlan, mai életünk színpadi érvényesülése felé. Ez egyúttal meghatározza a viszonyt minden olyan ingadozással szemben, ami bármilyen formában kétségessé tehetné vagy alááshatná ezt az elvet.

Ilyen formában „Sztérija színpadának” minden feltétele meg volna ahhoz, hogy ne csak legnagyobb felvonulása legyen a jugoszláv színházaknak, de ugyanakkor színházaink korszerű minőségére is élő hajtóerőként hasson.